

عدد ٥٩ جلد ٦

دینی، علمی، ادبی، اجتماعی

رمضان ١٣٤٣

اداره خانه سی:

باب عالیده

(یکی توکیه)

مطبوعه سی فوتنده کی

دفتره مخصوصه

نحوه و مفهوم المذهبی

مرکز توزیعی:
باب عالی جاده ستدہ
(اتحاد بھارت)
کتبخانہ سی ایڈر
(یکی توکیہ)
مطبعہ سی

و مفهوم
القدر
۳۳۸

صلحی، مدرسی، عمری: شرائط انترا:

اسلامک نفعته خادم یازیار مع التشكربیوں و نشر اولونوو. یازانک شخصیتی دکل، یازشک مادیتی تقدیرتہ آلندر. کوندہر یا جک آثار او قو ناقلی رختصری یا ز طلبی او بالیدن. کلن یازیاردن شایان قبول کورولنار تاریخ میراسیله درج ایڈلیبر.

توحید باری

ای کرسی ؎ عظمتی او کنده بوتون مکوناتک سجدۀ قدیسه قاپانمقدۀ اولدینی معبد ذیشام ! سنک وجود اقدسک ، وحدانیت الهیه ؎ اثیدیه حقیقتاردن دها بدیهیدر . سنک وارلگذرک شو عضویاته حیات ویرمش ، شو کوردیکمز الواح طبیعی وجوده مظہر ایمشد .

الهی ! . سن بر « موجود حقیقی » سین . هر ذره بزمئوثرک وجودینه شهادت ایدر طورور کن شو بی نهایه اجسام و اجرامک تشکیل ایمکده اولدینی بو قوس قوجه منظومه کائنات ، سنک وارلگهک اک مکمل بر شاهد دکلمیدر ؟ .

هیچ شبهه یوق که شوبی پایان خادثاتک ظهوری ، شو سلسله مصنوعاتک نظام و انتظامی ، بوتون ذرات کونیه ؎ بزر غاییه متوجه ، بر حکمته مستند اولماسی ، سنک وجود عنزتکه پک آجیق بر طرزده شهادت ایدوب طور مقدمه در .

آرتق ناصل غافلدرک سنک موجودیتکی بیلوب اعتراف ایمسین ! . اکر سنک وجود ربویتک اولماسیدی بشریت بر خیالدن عبارت قالمازمی ایدی ؟ شو بی عدد الواح بدیعه ، بر طیف زائلدن عبارت بولنیش اولمازمی ایدی ؟ دھاطوغریسی بو خیالدن بیله بر اثر کوریله بیلیرمی ایدی ؟ بو طیف زائلدن بیله بر نشانه بولونایلیرمی ایدی ؟

عجا سنک وجود ذی عظمتکه قائل اولمايانلر شو معمای خلقی ناصل ایضاح ایده بیلیرل ؟ بو کائناتک مغفل بر سر ایدن عبارت اولمادیغی ناصل کسیدیره بیلیرل ؟ طبیعتده کی اطراده ؛ قوای فطر تده کی تحوله ، بوم منظم قانونلرک موجودینه ناصل اولورده قانع اولا بیلیرل ؟ (اولین نظر و ایلیتی ملکوت السموات والارض و مخلق الله من شی)

بوردلالت عقیله در ، بوکا معارض اولارق بروطاق دلائل لفظیه واردز که اونلر غسلی واجب اولماهی جفنه دلالت ایدرلر . مثلا (لاخرج في الدين) (يسروا ولا تعسروا) (بشرروا ولا تنفروا) (يزيد الله بكم اليسر ولا يزيدكم العسر) . ایشته بوکنی دلائل نه آبستده کوزلرک ایچنک ییقانما سینک نه ده طرق ناق دیبلرینک ، نده یوزوک آتلرینک غسلنک واجب اولمادیغیه دلالت ایدرلر و بو دلاتلارده لفظیه در ، عقیله اولان دلالت تضمینه اوزرینه ترجیح اولنورلر . ایشته لغات اعتباریله تفسیر حفنه مطالعات بومر کزده در . کلام شیمدى اعراب اعتباریله تفسیره دائئر مطالعاته .

اعراب القرآن :

بونی برعلم مستقل اعتبار ایدنلارده اولمشسسه ده معنا سزدر . دوزجه سی نخودن باشقة برشی دکلدر . (ابو حیان) بو بابده غیر و تغیر ، نقیر و قطمیر نه وارسه تفسیر نده مباحث بر اقامش ، هیمنی یازمشسسه ده ۷۴۳ تاریخنده وفات ایدن ومصرده ابو حیان دن استضاوه ایمشن بولنان (ابراهیم سفاقی) صرحوم (الجید فی اعراب القرآن الجید) نامنده بر اثر یازمشدر که اثر مر بورک الحق بو بابده یازیلش آثارک کافه سندن فائدلی و شمولی اولدیغنده شبهه یوقدر . مشارالیه بو اثر نده (ابوالبقاء) و سائره کی بو بابده متعمق ذواتک سوزلری جمع ایله دیکی کی تفسیر ایله اعراب بیننی جمع ایمک خصوصی ده او تو تمام شدر . زمخشرينک اعراب قرآنه عائذ کافه تحقیقاتی بوراده بولونور .

المیات فاکو تهی تفسیر و تاریخ تفسیر مدرسی

برغمدی هبودت

سعادتمن نشانه در. سنك شرر قهرگه اوغر اييان هر
حاده، پك عظيم بر فلاكتك برمقدمه سيدر.
(وهو السميع البصير) ، (ان الله لا يخفى عليه
شيء في الأرض ولا في السماء)

اي خالق عظيم ! . سن « مريدي » سين .
بوتون عوالم، بوتون حوادث، اراده از ليه کل حکمت
قرین برد اثريدر. شو کائنات ایچنده هيچ بر ذره
يوقدرکه سنك اراده از ليه که اقتران ایمکسرين
وجود بولش اولسون، ينه هيچ بر ذره متصور
دکلدر که سنك اراده جليله که رغمًا ساحة وجوده
کله بيليسين. (وهو الغفور الودود ذو العرش الحميد
فعال لما يريد)

اي مؤثر کائنات ! . سن « قدير » سين .
سنك قدرتك غير متناهيدر. سن نجه عالمري
بر آنده وجوده كتيره بيليسين، يجه عالمري ده بر
آنده عدم آباده کوتوره بيليسين . سن در کاه
الوهيتکه باش قويوب عرض عبوديشه بولونان
هرهانکي ناتوان بر قولکي بر آنده پك عظيم بر
شكوه واجلهه نائل ايده بيليسين، بالعكس
« أنا ربكم الاعلى » داعيه سنه بولونان يجه
فرعونلري، نمرودلري ده صرصر قهرگه بخوشان
اولان بردرياي جلالک آتشين طالعه لري آراسنده
در حال نابود ايليه بيليسين .

(تبارك الذي بيده الملك وهو على كل شيء قادر)

اي مربى موجودات ! . سن « متكلم » سين .
سنك مقدس کلامك بوتون خلاقه ایچون بر زهبر
هدایتدر. سنك مشرق الانوار اولان کلات از ليه ک
تحليلخانه عن تکلک مقبول اولان يجه موسالي
دمبسته حيرت ايمش، يجه پرسكون سينالري اهتزازه
کتيرمش، يجه دلشين وادي لري زلال حکمتله
لبريز ايمشند .

اک نطق خطيبلك اوپر معالي سوزلري، سنك

ياربي ! . سن ير « حي قيوم » سين . حیات
عمومية کائنات ؟ سنك نفخه روحتکله حاصلدر .
بوتون مكونات ؟ اولانجه لطافيله، اولانجه احتشام
وانتظاميله برابر آنجاق سنك فيض قيوميکله فائدر .

(الله لا آله الا هو الحق القيوم)

اي حکيم متعال ! . سن « عليم » سين، بوتون
کليات وجزئياته مطلعسين، بوتون ذوي العقولك
علم وعر فاني سنك بحر محيط علمکدن برقطره در.
اک بويوك حکما وفضلاتك شعشهه کلاطي، سنك
فروع حکمتکدن بر ذره دره، سن بوتون قولرک
سرائر دروتي بيليسين، حجره ازواده دنكدار
عبدیت اولان بالجمله سالکلرک مناجاته، ما في الضميرينه
حسينات قلبیه سنه واقفين .

(يعلم ما في السموات والارض ويعلم ماتسرون
وما تعلنون والله عليم بذات الصدور .)

اي رب لا يزال ! . سن « سميع » سين،
سن عاشقلرك آيني، قدسيلرك تضرعاتي، بي چازه لرك
حزن آميزکريه سني، نحيف قوشجعزرک ترانه سني،
اک کوچوك بر پاراغك يله صدائ اهتزازني
ابشيديرسين. کائناتك بوتون آهنکي، بوتون ترعاي
سني تسبیح ايدر، سنك عظمتکي تجيشه چالشير .
بوتون مكوناتك اضطراباتي، تهیجاتي آنجاق سنك
نشوة وصلتکله سکوتنياب اوپور . (وهو السميع
العلم)، (يسبیح لله ما في السموات وما في الأرض
الملك القدس العزيز الحکيم)

اي صانع قديم ! . سن « بصير » سين . شو
مليون ندرجها كل واجرامك تجليکاهي اولان فضای
لا يتاهيده هيچ بر ذره بولوناماز که برسنة ظلمته
استارايده رک كندي سني سندن اخفايه قادر او لا بيليسين .
سن بالعموم ذوي الحياتك حرکاتي کوري سين،
بالعموم عوالمك، شئوناتي مشاهده ايدرسين . سنك
پرتو التفاتگه مظهر اولان هر حرکت، بويوك بر

سکونپرور برمنظره کوستن انکین دکزلر، بتون
سنی توحید و تهلهله قوشارلر.

زمر دین یا پراقلرک او زرنده برم پلانطه کی
پارلایوب طوزان ژاله‌لر یانه قدر صفا پروردر.
او ژاله‌لرک هر بری برکوچوک، براق کره‌جکدر.
بو اماس کره‌جکلرک ایچنه شو لا جوردی سانک
برپارچه‌سی عکس ایده‌رک. او طاتلی لمعایله انسانه
نه قدر اشراح ویر، انسان بو پارلاق قطره‌لره
باقدیقه بونلری تجلیات حقه مظہر اولان مقریینک
کوزلرندن سرپیلمش بر راشکابه تحریر کی تلقی ایتمک
ایسته، ایشته بونورانی ژاله‌لرده یاربی! سنی تقدیس
وتسبیحه چالیشیرلر. بو ژاله‌لر او قدر کوچوکلکلریله
برابر یاربی! . سنک قدرت و عظمتکه دلالت
خصوصنده اک بویوک، اک شیشه‌لی کره‌لره
معادل دکلیدر؟

(بدیع السموات والارض واذا قضی امرآ
فاما يقول له کن فیکون)

الحاصل: ای معبد ذیشام! سنک او شریک
ونظیردن منزه اولان وجودگه، سنک عظمت ذات
وصفاتگه بوتون بو مختلف، بو متنوع موجودات
اک بلیغ بر لسان ایله شهادت ایدوب طور مقدمه در.
شو قدر وارکه هیچ برمخلوق سنک کنه ذاتگی،
اسرار الوهیتگی ادراک ایده میور. سنک اک گزیده
قولارک اولان پیغمبران عظام بیله سنک حقیقت
از لیه‌گی بحق ادراکه قادر اولامیور، سنک حلیه
جمالگی بحق تصویره، لوحه جلالگی بحق ترسیمه
مقدتر بولونمیور، اونلرده: (ما عرفناک حق
معرفتک یامعروف!) دیه اظهار عجز ایدیبورلر.
آرتق سنک پیش ملکوتگه کمال عجز ایله استغراقه
طalan، سنک کوکه جبروتگه قارشی مبهوت اولان
بوناچیز قولک، سنی ناصل تعریف و توصیفه قدرتیاب
اولایلیر؟ بو عاجز قولک آنجاق سنک منبع

کلامگک "بر لعنة الهمایدر، نزیه الطبع ادیسلرک
سنوات فکریه‌سی، سنک رحیق کلامگدن بر
رشحه‌در. فضیلتپرور حکیملرک لائی افکاری،
سنک خزانن کلاتکدن بر دردانه‌در.

(قل لو کان البحر مداداً لکلمات ربی لنفه
البحر قبل ان تنفذ کلمات ربی ولو جئنا بمثله مداداً)
ای مبدع حکیم! . سن «مکون کائنات» سین.
کوزلرمنک اوکنده پارلایان لوحه‌سما، شواوزرنده
یاشادیغمز کرۀ زمین ایله او فی محیط اولان طبیه‌هوا
بوتون سنک فیض تکوینگله وجوده کلش شیلدر.
اسرار آلد کیجهلر، حساس طبیعتله نشوه
بنخش اولان ییلیزلر، طاتلی بر اویقودن اویانارق
اوسمای کوزلریله اطرافی غمورانه بر طرزده تماشایه
طalan طلوعلر، نشر ایتدیک زرین ضیالریله
افقلری یالدیزلایان کونسلر، بتون سنک بر اثر
حکمتکدر. سنک فیض قدرتکله بهار اولور،
شکوفه‌زار جهان یکیدن نابولور، خزانک حلولیله
کوشۀ عدمه چکلمش اولان چنلر، پاراقلر،
چیچکلر یکیدن باش کوستر، بوتون بونلر بزمده
قرین فنا اولدقدن صوکرا تکرار سنک قدرت
معظمه‌گله ساحه وجوده کله جکمزی کندیلرینه
خاص بر لسان ایله بزه افهامه چالیشیرلر. هرورقی
بر کتاب لدنیدن نشانه اولان آغازلر، یشیل جامه‌لره
بورونه رکسنک خالقیتگی بوتون خاکدانه اعلان ایدرلر.
تاذه داللرده یووا یاپان رنکارنک قوشلر،
حسیات عاشقانه تهیج ایدن لطیف ترانه‌لریله سنی
تعجیده چالیشیرلر.

طاغلر لکتپه‌لرندک منیع‌لردن فیشقیره مرق قایله
چارپنه چارپنه آشاغی‌یه دوکلن شفاف شلاله‌لر، پاک
روحچرور بر آهنک ایله سنی تسبیحه دوام ایدرلر.
یشیل دره‌لرک آره‌سندن شوق انکیز برکورولی
ایله جریان ایدن ایرماقلر، کاه مضطرب و کاه

سورة زمر ک ۶۸ نجی آیتندہ بیلریلن ایلک خفیف
صادمه سنده، ارضک قطبیلرندن چکن محورینی
شمسه توجیه ایده جکدر، بو حاله کونش هروقت
باشه صاریق صاریلیر کبی کوریلور! ..

بیلریلرک سونوکلشمہ سنہ کلنجه بوحال،
بعد المصادمه تكون ایده جک توز و دومانک، یعنی
سحابیه نک، روئیه حیولت ایتسی سبیله حصوله
کله جک دونوقلقدر! طاغلری؛ جالس اولدقلری
یرلر آتاق، و تضع کل ذات حمل حملها «سری
ظاهر اوله رق جمله سی توز اولوب یوارلانوب
اوچاق! ..

بدویلر جه کبہ دوه پک قیمتدار او لمغله اصحابنک
اویله قیتلی شی او نو عماسی پک بیوک و قوعاته
محتجدر. بیانی حیواناتک بیوکی کوچکنی یمک
عادتله ایکن ایلک مصادمه و قعه سنک دهشت
و عظمتی او مثللو حیواناته آچلغی او نوتدیروب
قر قولرندن دوستانه اجتاعه قوشو شه جفلر دیکدر.
ده کیزلرک آلو لنه جکی بخشته کلنجه؛ مصادمه کیفیتی
ارضک میلیو نلر جه سنہ دنبری بطننده صافلادیتی
جهنمی آتشی طیشاری چیقاره جغنن ده کیزلرک
او آتشلره جنکلاشہ جکی طبیعیدر.

سورة قیمه — آیت ۶ [یسئل ایان
یوم القيمة فاذًا بر القمر و خسف القمر و جمع
الشمس والقمر يقول الانسان يومئذين المفر] «قیامت
و وقت دیه سؤال ایدر. دهشتندن نظر متعدز
اولدینی و قنده؛ قر منسخف اولدینی و قنده،
و کونش قر ایله جمع اولدینی و قنده. انسان
بوکون این المفر دیر! ..»

بو آیت کریمہ ده پک آشکار اوله رق بیان
بیورلشدرا که؛ ارضک صوک کونلرندن نظرلر
دهشتندن متعدز اوله حق در! دیمک که تھلکه کور.
یله جک و عادتا قیامتک و قوع بولق اوزرہ اولدینی

مراجم اولان بارکاه احادیثکه دخالت ایدر. سنک
اجابتکاه سرمدیتگدن عفو لر، کرم لر نیاز ایلر.
بوضعیف قولسگک آمال قلینه سنہ، تمنیات رو حیه سنہ
واقسین. بو کناعکار، بی چاره مخلوقگی عفو
ایت. صرصر خطیئات ایله صولیش اولان غنجه
فوأدینه پرتو توحیدکله کشايش ویر، اللهم!
عمر نصوصی

ارضک صوک کونی

پکن نسخه ذن مابعد

سورة تکویر ک ۱ نجی و ۷ نجی آیتلری
ایسه صورت تكون قیامت حقدن دها زیاده
شایان دقترد:

[اذا الشمس كورت و اذا النجوم انكدرت
و اذا الجبال سيرت و اذا العشار عطلت و اذا الحوش
حضرت و اذا البحار سجرت] .. «شمس (باشه)
صاریق صاریلیر کبی افق اوستنده دوره باشلادقده،
و بیلریلر سونوکلشد کده، و طاغلر یورو دلاد کده،
و کبہ دهولر او نوتلقده، و حیوانات وحشیه
(ملایانه) اجتماع ایتدکده، ده کیزلرک آلو لند کده» ..
بو آیت کریمہ حقدن (سرائر القرآن) دیر که:

«شمسک باشه صاریق صاریلاسی کبی دور ایلمه سی
پک زیاده شایان دقترد. زیرا بو حال اولسہ او لسہ
شمس شیمدیکی کبی افقدن سمت الرأسه طوغزی
یوکسلمیه رک طلوعندن براز سکره اولدینی محلده
قالقه ارضک اطرافنده دورانده کور و لمه سی
واقع اولور که طبی باشه صاریق صاریلیور کبی
کورینور!»

بوندن صکره کی آیت کریمہ ده کوریله جکدر که،
قر قیامت ابتدالرندہ سطح شمسه دوشہ جکدر.
 فقط سقوطه باشلاش حادثه سی، ضمناً آکلا.
شلدینه کوره قرک بدر حالتده و قوع بوله جغنن،